

וְלֹא־תִרְיֶה רַחֲמֵי, דְלִית תַּמָּן קוּשְׂיָא דְדִינָא. דְקוּשְׂיָא אִיהִי וְדַאי קִשְׂיָא מִסְטָרָא דְדִינָא מִדַּת הַדִּין הַקָּשָׁה מְדָה דְדִינָא קִשְׂיָא. וְכַד חֲזִי דַאֲתַקְשָׁה מִינָה הַלְכָה, אֲשַׁתְּדַל בְּפַקוּדֵין דְעֵשָׂה, וְיִתְעַר יְמִינָא בְשִׁמְאֵלָא, רַחֲמֵי בְדִינָא. דְפַקוּדֵין דְעֵשָׂה הָא אִוּקְמוּהָ. (שְׁמוֹת ג טו) וְזֶה זְכָרִי דְאִיהוּ ו"ה עִם זְכָרִי רַמ"ח, מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם דְדַרְגָּה חֲסֵד כְּמָה דְאִוּקְמוּהָ (יִרְמִיָּה לֹא ב) אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֲסֵד. דְמָאן גָּרִים דַּאֲתַקְשְׂיָא מִינָה הַלְכָה דְאֶעְבֵּר עַל חַד מִשְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, דְאֲנוּן מִשְׁמַאלָא דַאֲתַמַּר בֵּיהּ זֶה שְׁמִי עִם י"ה שִׁס"ה.

חֲמָרָא אֲתַקְרִי מִימִינָה. קוּלָא מִשְׁמַאלָא, וְהֵאֵי אִיהוּ (שְׁמוֹת א) מְקַל וְחֲמָר. גְּזֵרָה שְׁוֵה מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. וְהֵאֵי אִיהוּ (שְׁמוֹת א ט) וְיִמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֲמָר וּבִלְבָנִים, בְּקַל וְחֲמָר וּבְכָל עֲבוּדָה בְּשָׂדֵה, בְּגִזְרָה שְׁוֵה. וְחֲמָרָא מִשְׁמַאלָא דְתַמָּן סְטָר סְמָא"ל דְאִיהוּ מְמוּנָה עַל לֹא תַעֲשֶׂה וְאִיהוּ חֲמָרָא מִסְטָרָא דְאֵל אַחַר חֲמוּר.

קוּלָא מִימִינָא דַאֲתַמַּר בֵּיהּ וּבִלְבָנִים בְּלַבּוֹן הַהֲלָכָה. וְאִית דִּימָא הֲכִי חֲמָרָא מִימִינָא, דְתַמָּן חֲמוּר נוֹעַר, דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ (חֲבֻקִיק ג טו) חֲמָר מִים רַבִּים. קוּלָא מִשְׁמַאלָא דְתַמָּן שׁוּר מוּעֵד דְנִזְיָקִין, דְאִיהוּ אָבִי אַבוֹת דְנִזְיָקִין, אִיהוּ אֲשֵׁר דְגִיָּהֲנָם. אָבֵל חֲמוּר אִיהוּ אָבִי אַבוֹת הַטְּמָאָה. וּבְגִין דָּא צְרִיף בֵּיהּ חֲמָר יִתִּיר, וְאֲתַמַּר בְּהוֹן (דְּבָרִים כֵּב י) לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוּר וּבְחֲמָר יַחְדוּ.

גְּזֵרָה שְׁוֵה דָא עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְאִפְלִיג בִּינֵיהוּ מַחְלָקַת לְאִפְרָשָׁא בִּינֵיהוֹן, וְאִיהוּ שְׁוֵה בִּין יְמִינָא וּשְׁמַאלָא דְקִדְשָׁא. וּבְגִין דָּא מַחְלָקַת אִיהוּ עַמּוּדָא

שְׂאִין שָׁם קִשְׂיָא שֶׁל הַדִּין. שְׁתַּקְשִׁיָּה הִיא וְדַאי קָשָׁה מִצַּד הַדִּין, מִדַּת הַדִּין הַקָּשָׁה, הַמְּדָה שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה. וְכַשְׂרוּאָה שְׁמַתְקָשָׁה מִמְּנוּ הַלְכָה, מִשְׁתַּדַּל בְּמִצְוֹת עֵשָׂה, וְיִתְעוֹרֵר הַיָּמִין בְּשִׁמְאֵל, רַחֲמִים בְּדִין. שְׁמִצְוֹת עֵשָׂה הָרִי פְרִשְׁיָה וְזֶה זְכָרִי, שֶׁהוּא ו"ה, עִם זְכָרִי רַמ"ח, מִצַּד שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שְׁדַרְגָּתוֹ חֲסֵד, כְּמוֹ שְׁבָאֲרוּיָהּ אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֲסֵד. שְׁמִי גוֹרָם שְׁמַתְקָשָׁה מִמְּנוּ הַלְכָה? שְׁעֵבֵר עַל אַחַת מִשְׁלֹשׁ מְאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמֵשׁ לֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁהֵן מִשְׁמַאל, שְׁנֶאמַר בּוֹ זֶה שְׁמִי, עִם י"ה - שֶׁלֹּשׁ מְאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמֵשׁ.

הַחֲמָרָה נִקְרְאת מִימִינוּ, הַקּוּל מִשְׁמַאל, וְזֶהוּ מְקַל וְחֲמָר (שְׁמוֹת א). גְּזֵרָה שְׁוֵה מִצַּד הָעַמּוּד הָאִמְצָעִי. וְזֶהוּ וְיִמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה. בְּחֲמָר וּבִלְבָנִים - בְּקַל וְחֲמָר. וּבְכָל עֲבוּדָה בְּשָׂדֵה - בְּגִזְרָה שְׁוֵה. וְחֲמָרָה מִשְׁמַאל, שְׁשֵׁם הַצַּד שֶׁל סְמָא"ל, שֶׁהוּא מְמוּנָה עַל לֹא תַעֲשֶׂה, וְהוּא חֲמָרָה מִצַּד שֶׁל אֵל אַחַר חֲמוּר. קִרְא מִימִין, שְׁנֶאמַר בּוֹ וּבִלְבָנִים, בְּלַבּוֹן הַהֲלָכָה. וְיֵשׁ שְׁהִים כְּף חֲמָרָה מִימִין, שְׁשֵׁם חֲמוּר נוֹעַר, שְׁנֶאמַר בּוֹ (חֲבֻקִיק א) חֲמָר מִים רַבִּים. הַקּוּלָא מִשְׁמַאל, שְׁשֵׁם שׁוּר מוּעֵד שֶׁל נִזְיָקִין, שֶׁהוּא אָבִי אַבוֹת שֶׁל הַנִּזְיָקִין, הוּא אֲשֵׁר הַגִּיָּהֲנָם. אָבֵל חֲמוּר הוּא אָבִי אַבוֹת הַטְּמָאָה. וּמִשׁוּם זֶה צְרִיף בּוֹ חֲמָר יוֹתֵר, וְנֶאמַר בָּהֶם (דְּבָרִים כֵּב) לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוּר וּבְחֲמָר יַחְדוּ. גְּזֵרָה שְׁוֵה זֶה הָעַמּוּד הָאִמְצָעִי, שְׁמַחְלֵק בִּינֵיהֶם מַחְלָקַת לְהַפְרִיד בִּינֵיהֶם, וְהוּא שְׁוֵה בִּין יָמִין וּשְׁמַאל שֶׁל הַקִּדְשׁ. וּמִשׁוּם זֶה

שְׁוֵה בִּין יְמִינָא וּשְׁמַאלָא דְקִדְשָׁא. וּבְגִין דָּא מַחְלָקַת אִיהוּ עַמּוּדָא

מחלקת היא העמוד האמצעי בין דרגות הסמאה, והוא הפרוד ביניהן. והיחוד בדרגות הקדושות.

הברייתא היא השכינה משמאל, זהו שכתוב (דברים כב) פי בשדה מצאה. והמשנה בצד הימין, שהיחוד שלו אינו אלא מצד העמוד האמצעי. ולמה היא משנה וברייתא מצד של ימין ושמאל? משום חמור ושור מועדים, שהם לימין ולשמאל.

התוספתא נקראת מצד הצדיק, שהוא כולל כל המוספים, ומשם השכינה היא קרפן של המוספים, ובשבילו נאמר (משלי יא) יש מפזר ונוסף עוד. בו התוספתא חכמה ובינה ודעת וכל המדות של הקדוש ברוך הוא, וממנו תוספת של נשמה? תרה שנוספת לאדם מערב שבת לערב שבת. והוא יום השבת, שביעי, כל הספירות נקראו בו שביעיות. וכל מי שמוסיף בו בשבת במאכלים ובתענוגים, מוסיפים לו. ומהם מאכלותיו? הקרבנות של התפלה של מוסף שמוסיפים בו העם הקדוש יותר משאר ימות החל. תוספת קדשה של קדוש, ענוג, וקראת לשבת ענג בשלש סעודות.

ומשום זה כל המוסף מוסיפים לו, וכל הגורע גורעים לו. ועוד, השכינה נקראת תיק"ו, מצד אותו שנאמר בו במפלא ממה אל תדרש ובמכסה ממה אל תחקר. ובגללו פרשוה בעלי המשנה, שתק, כף עלה במחשבה.

קם רועה הנאמן ואמר, סבא סבא, עליך נאמר (ויקרא יט) מפני שיבה תקום. תקום בישראל העליון עד שאין סוף לעלייתך. העליונים והתחתונים מתברכים בך ומשתבחים בך, שנכללו בך

דאמצעיתא, בין דרגין דמסאבו, ואיהו פרודא ביניהו. ויחודא בדרגין קדישין.

ברייתא איהי שכינתא משמאלא, הדא הוא דכתיב (שם פסוק כז) פי בשדה מצאה.

ומשנה מסטרא דימינא, דיחודא דילה לאו איהו אלא מסטרא דעמודא דאמצעיתא. ואמאי איהי משנה וברייתא מסטרא דימינא ושמאלא. בגין חמור ושור המועד דאנון לימינא ושמאלא.

תוספתא אתקריאת מסטרא דצדיק, דאיהו פליל כל מוספין, ומתפן איהי שכינתא קרפן המוספין. ובגינה אתמר (משלי יא

כד) יש מפזר ונוסף עוד. ביה תוספתא חכמה ובינה ודעת וכל מדות דקודשא בריך הוא, ומנה תוספת נשמה יתרה, דאתוסף בבר נש מערב שבת לערב שבת. ואיהו יום השבת, שביעי כל ספירן אתקריאו ביה שביעיות. וכל מאן דאוסף ביה בשבת במאכלין בענוגין, מוספין ליה. ומאי מאכלות דילה. קרבנין דצלותא דמוסף, דאתוספן ביה עמא קדישא יתיר משאר יומין דחל. תוספת קדשה דקדוש ענוג (ישעיה נח יג) וקראת לשבת ענג בתלת סעדתן.

ובגין דא כל המוסף מוסיפין ליה וכל הגורע גורעין לו. ועוד שכינתא אתקריאת

תיק"ו, מסטרא דההוא דאתמר ביה במפלא ממה אל תדרש ובמכסה ממה אל תחקר. ובגינה אוקמוה מארי מתניתין שתק כף עלה במחשבה.

קם רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא עלך אתמר (ויקרא יט לב) מפני שיבה תקום. תקום בישראל

עלאה עד דלית סוף לסליקו דילך. עלאין ותתאין מתברכין בך ומשתבחים בך, דאתפלילו בך כל מדות אחוריים ופנימיים

